

Niềm vui hội ngộ

Bùi đức Hợp

Tôi có thói quen 9 giờ tối lên giường đi ngủ, và thôi không bắt điện thoại. Nhưng không hiểu sao lần này, nghe tiếng chuông reo, tôi tung chăn, chạy vội lại máy điện thoại. Bên đầu dây kia, có tiếng:

- Allô! Cháu là Hương-Thủy đây¹, mới ở Phi sang, cháu muốn nói chuyện với chú Hợp.

- Chúc mừng cô và gia đình đã tới Hoa Kỳ! Hiện giờ cô đang ở đâu?

- Cháu đang ở Freemont, nhà chị Oanh, người bảo trợ.

- 10 giờ sáng mai, 23/11/05, tôi đến gặp cô.

* * *

Cả đêm hôm đó, tôi không tài nào nhắm mắt khi nghĩ tới đồng bào tại Phi sau 16 năm khác khoải trông chờ, sau những năm tháng thù hận khép lại. Tôi không khỏi bồi hồi xúc động, khi nghĩ tới thời gian 1999- 2003 sang Làng làm thiện nguyện. Đồng bào kẻ vai sát cánh xây dựng làng Việt Nam. Biết bao công trình đã được thực hiện: đình, chùa, thánh đường, trường học, Trung Tâm Văn Hóa, trụ sở ban Đại Diện, Hội Đồng Đại Biểu, xây suối, dựng đập v. v.

Kể từ 15/8/03, cứ ba tháng một lần, lại có tin đồn tung ra: “Phái đoàn Mỹ sẽ sang phỏng vấn và bốc đi hết”. Mỗi lần như vậy, đồng bào hồ hởi ăn mừng, bán đồ đặc, sang cửa tiệm. Tôi chỉ khuyên họ: “Khi nào được phái đoàn Mỹ nhận, lúc đó bán đồ cũng kịp, bán đi rồi phái đoàn Mỹ không nhận lấy gì mà sinh sống! Trong thư ngày 7/12/04, chị Hồng viết: “...Bây giờ bên Mỹ là mùa đông, em ao ước được ngồi ngắm tuyết rơi mà chưa biết bao giờ mới được. Em cứ thấy hồi hận vì không nghe lời anh, nên mới ra cơ cực...”

Ngày 16/8/05, phái đoàn Mỹ bắt đầu phỏng vấn, 90% đồng bào được chấp thuận đi định cư tại Hoa Kỳ, chuyến bay đầu tiên dự trừ khởi hành vào ngày 26/9/05. Khi nhận tin trên, tôi i-meo (email) ngay sang đảo, căn dặn kỹ:

“Nước Mỹ bắt đầu vào mùa đông, tuyết rơi tại nhiều tiểu bang miền Bắc và miền Đông Bắc, nhớ mang đầy đủ quần áo lạnh. Sở An Sinh Xã Hội sẽ cấp tiền đủ sinh sống trong thời gian đầu học nghề từ 6- 12 tháng. Người bảo trợ không phải lo về vấn đề tài chánh, chỉ cần hướng dẫn người tỵ nạn làm quen với cuộc sống mới.”

Đúng 10 giờ sáng, tôi gõ cửa nhà cô Oanh. Cô Hương chờ sẵn, đưa tôi vào phòng ăn, tôi nhận ra ngay các cháu Quỳnh Như, Quỳnh Mai, Hữu Phú cùng với con chủ nhà còn mê ngủ trên sàn nhà trải nệm. Mừng vui khôn kể xiết, chúng tôi cảm tạ Trời Phật đã biến giấc mơ 16 năm của gia đình cô thành sự thật. Với giọng nói ấm áp, đầy xúc động, cô kể lại từng chi tiết cuộc phỏng vấn của phái đoàn Mỹ, hồi hộp hơn cả là lúc vị trưởng đoàn tới thăm Làng. Khi được tin đi, cô cho hoặc chuyển nhượng tất cả đồ đạc trong nhà (xe hơi, tivi, tủ lạnh) và dành một số tiền tặng lại những gia đình Phi nghèo khó quanh làng, còn nhà cửa giao lại cho CADP quản lý².

- Những đồng bào nghèo lấy tiền đâu lên Manila để gặp phái đoàn? Tôi hỏi.

- CADP cấp cho mỗi đầu người 5000 Pesos³ dùng làm lộ phí ăn ở di chuyển, cháu nghe nói, số tiền bỏ ra lên tới 9 triệu Pesos.

Để khỏi quá xúc động trong lần hội ngộ đầu tiên, tôi hẹn một ngày khác chờ cả gia đình cô đi thăm thành phố San Jose.

¹ để tránh trùng tên, bên đảo thường gọi tên vợ, kèm theo tên chồng

² CADP: cơ quan đại diện cho Giáo Hội Phi tại làng Việt Nam

³ 1 MK = 50 Pesos

Trong thời gian trên, tôi đi thăm các gia đình ty nạn khác. Đi tới gia đình nào, tôi đều tặng 3 túi quà:

- + Túi thứ nhất gồm những quà ăn được
- + Túi thứ hai gồm quần áo lạnh, vớ (socks), bao tay ấm, và dụng cụ học sinh cho gia đình nào có con em đi học.

- + Túi thứ ba gồm bản đồ nơi cư ngụ, bản đồ xe buýt, cẩm nang cho người lái xe bằng 2 thứ tiếng Anh, Việt và 3 bài thi viết lái xe.

Tôi thường dành trọn 1 hoặc 2 ngày hướng dẫn họ tham quan nơi học Anh Văn, trường dạy nghề, các trung tâm thương mại Việt cũng như Mỹ trong vùng. Tại mỗi nơi, tôi đều chỉ dẫn cụ thể những sự khác biệt giữa lối sống Mỹ và Phi, chỉ từ vạch kẻ đường, biển báo cho đến cách trả tiền tại siêu thị, nhà hàng.

Gia đình cô Hương đã dọn về San Jose để tiện việc học hành sinh kế sau này. Tôi chở gia đình cô đến thăm chị Hoài-Hoàn⁴, và cô Hồng-Ty mới từ Phi tới. Cô Hồng tạm trú tại nhà người anh ruột bảo trợ, ở SJ. Với nụ cười lúc nào cũng điểm sẵn trên môi, cô lôi kéo mọi người vào nhà:

- Em mặc 3 áo len mà vẫn còn cảm thấy lạnh, nhờ ông anh vĩ đại của em mà chúng mình mới có cơ hội gặp nhau, mới xa nhau mà đã nhớ nhau!

Như, Mai, Phú chạy vội lên lầu ôm chặt lấy Na, Nu (con cô Hồng) đang chơi trò điện tử. Bọn trẻ hồn nhiên ôn lại những ngày qua: khi thì hát hò tại Trung Tâm Văn Hóa, khi thì giúp lễ tại nhà thờ. Nhờ thông thạo cả 3 thứ tiếng Anh, Việt, Phi nên chúng dễ dàng hội nhập vào xã hội Hoa Kỳ hơn các em từ các nước khác đến.

- Chúng mình già từ đất Phi, nhưng phải công nhận người Phi rất tốt. Gia đình chúng mình nợ người Phi từ lúc được cứu vớt trên tàu cho đến 16 năm trên đất họ. Cô Hương bùi ngùi nhắc lại.

Tâm tình biết ơn đó cũng được diễn tả trong lá thư của em Nguyễn Trịnh Thị Thanh Truyền gửi bà tổng thống Phi Gloria Macapagal Arroyo: “... Con là người Việt Nam, sinh tại

Philippines, Puerto Princesa City, ngày 23/8/1991. Con ở PFAC cho đến tháng tư, năm 1997. Gia đình con rời khỏi trại PFAC chuyển tới làng Việt Nam, Barangay Santa Lourdes. Tháng 6 năm 1998, con bắt đầu học tại trường tiểu học Tagburos từ lớp một đến lớp sáu. Con cảm ơn những thầy cô giáo đã dạy dỗ con nhiều năm. Con và gia đình cũng như tất cả người Việt Nam cảm ơn người Philippines, bởi vì họ đã nhận những người Việt Nam trong nhiều năm qua tại Philippines. Mặc dù con là người Việt Nam, nhưng con sinh ra tại Philippines. Philippines cũng có một phần trong đời sống con. Con và hết thầy người Việt Nam mong có cơ hội trả ơn sự hiền lành đối với người Việt Nam ...”.

Từ già cô Hồng, với tư cách thiện nguyện viên, tôi dẫn cô Hương tới gặp ông Vũ Văn Lộc giám đốc cơ quan IRCC. Ông ân cần đón tiếp và chỉ dẫn những điều thiết thực, bổ ích cho cuộc sống mới tại Hoa Kỳ. Ông cũng không quên lì xì cho 3 cháu nhỏ. Qua ngày hôm sau, tôi đưa cô và gia đình tới thăm trường Sửa Sắc Đẹp, đường Aborn, SJ. Ban giám đốc dẫn chúng tôi tham quan từng phòng ốc của nhà trường, lớp nào cũng đầy ắp học viên thực tập. Trao tận tay tấm danh thiếp, họ hứa giúp cô xin học bổng của chính phủ trong thời gian học nghề. Vượt biển với hai bàn tay trắng, cô tần tảo nuôi ba con ăn học, tạo dựng một sản nghiệp tại Phi, việc thành công của cô tại miền đất hứa này chỉ còn là vấn đề thời gian mà thôi.

Cũng vào dịp lễ Tạ Ơn, tôi nhận tin vui của anh chị Lâm-Hậu từ đảo gửi sang: “Gia đình tụi em sẽ đến Los trong chuyến bay ngày 13/12/05, khi nào có địa chỉ ổn định, em sẽ thông báo ngay”. Chờ mãi không thấy “thông báo”, tôi quyết định xuống Nam Cali thăm gia đình anh và một số bạn bè mới từ Phi sang. Ngày 21/12/05, tôi đáp xe đò Hoàng xuống quận Cam. Hôm sau, tôi tới nhà bà con chị Hậu. Khi xe gần tới nhà, một thanh niên đang sử dụng điện thoại cầm tay, reo lên:

- Chào bác Hợp, cháu là Vũ đây!

Chần chờ một lúc, tôi mới nhớ ra: Vũ là con trai anh Lâm, tốt nghiệp trường hàng hải Cebu, Phi năm 2002.

⁴ chị Hoài trước đây là nhà cung cấp vật liệu xây dựng tại thành phố Puerto Princesa

- Gia đình cháu đến đây cùng một lượt với bố mẹ cháu. Cháu tạm ở đây, bố mẹ cháu đang nhờ dì Năm mượn nhà. Tối nay, bác gọi cho dì, sẽ biết được địa chỉ nhà mới của bố mẹ cháu.

Tôi mừng hết lớn, Trời đã không phụ lòng người thiện tâm!

Để tranh thủ thời gian, tôi đến gia đình cô Nguyễn Bích Thủy.

Chờ tôi ở cửa, cô vui mừng thốt lên:

- Welcome chú! Không quản ngại đường xá xa xôi, chú đến thăm dân tị nạn.

- Chúc mừng giấc mơ của cô giờ đây đã thành sự thực!

Khi hỏi tin từng người trong làng, ai đi ai ở, cô cho biết:

- Mỹ đã từ chối bóc những người mắc bệnh tâm thần như chị Liễu, anh Phong. Chị Liễu bây giờ gầy lắm, tinh thần khủng hoảng thêm vì mọi người đi hết. Chú còn nhớ ông Thanh, lò bánh mì không?

- Nhớ

- Ông tình nguyện ở lại để coi chùa Vạn Pháp⁵

Khi còn bên đảo, cô đã gửi thư cho tôi đề ngày 13/4/05: "...Đọc những lời quan tâm của chú dành cho bà con tị nạn, cháu thực sự xúc động nhiều và cảm thấy vui mừng lắm. Cháu không biết gì hơn là cầu nguyện, xin Thiên Chúa luôn che chở và bù đắp cho tấm lòng quảng đại và nhân ái của chú ...".

Sau đó, tôi mời cô đi thăm khu nghỉ mát của khách sạn Hyatt & Spa, trông ra bờ biển Huntington Beach.

Cô thấy không, ở đây ra vào tự do, không có Bảo Vệ chặn hỏi hay dòm ngó như ở Phi. Khi nào mệt mỏi, cô có thể ra đây đọc sách trong những phòng khách sang trọng hoặc ngoài hoa viên đầy hoa thơm cỏ lạ. Bên Mỹ, cô tự do tham quan bất cứ nơi nào, trừ phi nơi đó có bảng cấm vô hoặc có chữ đề "No trespassing".

Trên đường về, tôi chờ cô tới hội quán nhật báo Người Việt. Khi nào rảnh rang, cô có thể đến đây tham dự những buổi ra mắt sách, kèm phụ diễn văn nghệ. Cô không buộc phải mua sách, sự có mặt của cô cũng như của khán giả khác đã là niềm vinh dự cho ban tổ chức. Hiện giờ, mỗi ngày, cô tới trường học Anh Văn bằng xe đạp. Một người chịu khó, thông minh và tháo vát như cô, sẽ dễ dàng hội nhập tại một xứ sở đầy cơ hội.

Ở Nam cũng như Bắc Cali, tôi thường dẫn các thân hữu tị nạn đi đây đi đó để họ tự thay đổi cách nhìn và dần dần xây dựng lòng tự tin. Có tự tin thì mới thành đạt.

Ngày 22/12/05, đến nhà anh Lâm mừng tân gia, tôi tặng anh chị một chậu hoa tulip trắng và chúc mừng anh chị và các cháu tới bên bờ tự do. Nhà chỉ có một phòng ngủ, các cháu còn ngái ngủ, nằm ngang dọc trong phòng khách. Chúng tôi ngồi bệt trên sàn nhà nói chuyện:

Nhà hàng Việt Nam⁶ vẫn đông khách, - anh cho biết - người Phi cũng như du khách ngoại quốc thích thưởng thức món ăn Việt, nhất là chả giò và phở. Những đầu bếp cũ (nay đã đi định cư) được thay thế bằng những người Việt có chồng Phi, họ sang đây từ năm 1975 và đã từng nấu ăn cho các cửa hàng Việt ngoài phố. Nhà thờ giáo xứ Nữ Vương Việt Nam đẹp hẳn lên sau khi cha Phú đã tân trang toàn diện với kinh phí 11.500 MK do giáo dân đóng góp. Cuối tuần, Đức Cha đến đây dâng thánh lễ, phần đông người tham dự lễ là người Phi trong làng hoặc từ vùng phụ cận đổ về. Anh cũng xác nhận đúng những điều mà mục sư Phạm Thanh Bình viết cho tôi đề ngày 9/4/05: "...CADP sẽ tiếp tục dự án tưới tiêu đợt II của chú. Thành phố Puerto Princesa đang giúp làng ủi sâu và rộng hồ Tĩnh Tâm, thành phố giúp xe ủi và tải xế, còn làng chịu tiền xăng dầu và tiền ăn. Khi nhìn lại những công việc đã làm, những người có lòng với làng luôn luôn ghi nhớ công ơn chú. Chú không những bỏ quá nhiều công sức mà còn cả tiền bạc..."

⁵ hàng ngày, có nhiều du khách địa phương cũng như nước ngoài đến ngắm cảnh chùa

⁶ nhà hàng với 100 chỗ ngồi nằm trong Trung Tâm Văn Hóa

Tôi không dấu nổi niềm vui, khi biết kế hoạch “Làng Việt Nam, một trung tâm du lịch lý tưởng” sẽ hoàn tất nay mai bằng cách này hay bằng cách khác. Đó là dự án cuối cùng trước khi tôi về hưu hẳn, sau 45 năm làm công tác thiện nguyện.

- Làng Việt Nam đẹp lắm, phải không anh chị? Trong cuộc viếng thăm làng mới đây, ngày 13/9/05, ký giả Hoàng Quốc Tuấn viết: “... Chỗ chúng tôi ngồi ngay cạnh dòng suối trong vắt, nước chảy thánh thót, đàn cá Koi khổng lồ bơi lại kiếm ăn. Quang cảnh tuyệt đẹp, nhưng buồn sao đâu!...”. Anh chị thấy không? Bên Indo, Mã Lai, người ta đập phá đài kỷ niệm ty nạn, còn bên Phi, người ta bảo tồn di tích ty nạn, biến làng Việt Nam thành một bảo tàng ty nạn, một trung tâm du lịch lý tưởng.

Trò chuyện đã lâu, tôi mời cả nhà đến Restaurant Hanoi, phố Bolsa, thưởng thức món chả cá Thăng Long. Không biết anh chị còn nhớ không? Hôm chia tay tại nhà hàng Imato Chicken, tại Puerto Princesa, ngày 28/4/99, tôi phát biểu: “Một ngày nào đó, tôi sẽ đi cả nhà tại nhà hàng, không phải trên đất Phi, mà tại Hoa Kỳ”.

Bữa ăn hôm nay thể hiện lời hứa đó.

Ngày 27/12/05, tôi rời Nam Cali, kết thúc một cuộc hội ngộ đầy bất ngờ và kỳ thú. Nắng vàng óng ả chảy trên thung lũng Silicon như báo trước một cuộc sống mới bắt đầu.

Quỳ bên giường, tôi dâng lời cảm tạ Trời, cảm ơn Giáo Hội Phi cũng như đất nước Phi đã cứu mạng 2000 đồng bào tôi trong suốt 16 năm ty nạn, nay đã đến bên bờ Tự Do./.

Thơ

Thời Gian và Con Người

Lê Công Minh

*Thời gian như con sóng,
Vỡ tan lại hiện về
Đưa Người vào cõi mộng
Đẫn Người vào Bến Mê*

*Ai chờ Thời gian đi ,
Trên dòng đời vội vã
Người tắt tả như mây
Trăm năm bờ bến lạ .*

*Thời gian là tháng năm ,
Là vầng trăng tròn khuyết
Là nỗi nhớ âm thầm
Kéo dài ra bất tuyệt .*

*Ta đốt Thời gian đi ,
Tro Thời gian như tuyết
Trắng xóa màu tóc bay
Ngoài đầu nhìn hồi tiếc .*

*Thời gian đâu có mắt ,
Sao lắm kẻ bương tìm
Để rồi mang thương tật
Một vết hằn trong tim .*

*Thời gian đâu đếm được ,
Tội nghiệp Người ngây thơ
Tính từng ngày, từng tháng
Từng phút giây, từng giờ .*

*Thời gian, cõi Bình yên ?
Sao bận lòng thế nhỉ ?
Ta đón mảnh trăng thuyền
Lướt vào Thiên niên kỷ !!!*
